

Wymagania edukacyjne z języka polskiego dla klasy VIIa

Joanna Zawadzka

OCENA CELUJĄCA

Uczeń

Posiada osiągnięcia, które wykraczają poza wymagania dopełniające (na ocenę bardzo dobrą) i sytuują się na poziomie ponadprogramowym.

Samodzielnie analizuje i interpretuje inne teksty kultury (np. dzieła malarskie, filmowe) z uwzględnieniem specyfiki wykorzystywanych w nich środków wyrazu

Swobodnie tworzy wypowiedzi ustne i pisemne, które są całkowicie poprawne pod względem stylistyczno-językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym.

Formułuje problemy, proponuje sposoby ich rozwiązania. Świadomie i funkcjonalnie posługuje się bogatą terminologią.

Samodzielnie analizuje i interpretuje teksty należące do literatury pięknej i literatury faktu; Czyta, rozumie i wykorzystuje teksty popularnonaukowe, naukowe i publicystyczne;

Jego praca cechuje się aktywnością, samodzielnością i kreatywnością. Wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe.

Twórczo i samodzielnie rozwija swoje zainteresowania. Podejmuje działalność literacką i kulturalną.

Swobodnie korzysta z wielu źródeł w docieraniu do informacji, wykorzystuje funkcjonalnie nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne.

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń

Określa, na czym polega subiektywny charakter lektury. Analizuje i porównuje teksty kultury.

Wskazuje warunki skutecznej komunikacji. Formułuje hipotezę, uzasadnia ją, korzystając z tekstu źródłowego. Formułuje wypowiedzi logiczne, zrozumiałe i poprawne pod względem językowym.

Bierze czynny udział w dyskusji. Rozumie funkcję cytatów w wypowiedzi.

Określa funkcję elementów fantastycznych w utworze. Analizuje istotę teatru i filmu jako dzieła sztuki. Kwalifikuje teksty do literatury faktu i uzasadnia swój wybór. Wyjaśnia istotę konwencji literackiej. Dostrzega sensory przenośne i symbole w utworach literackich. Wyjaśnia różnice między biografią i autobiografią. Wyjaśnia sens komizmu jako kategorii estetycznej. Układa twórcze opowiadanie z elementami opisu i dialogu.

Świadomie stosuje różne formy czasowników w zależności od celu i formy wypowiedzi. Celowo i poprawnie używa imiesłowów przysłówkowych i przymiotnikowych w wypowiedziach ustnych i pisemnych.

Rozpoznaje, swobodnie tworzy i przekształca zdania złożone, świadomie i celowo stosuje różne typy zdań złożonych w zależności od intencji.

Poprawnie, świadomie i celowo używa konstrukcji z imiesłowowym równoważnikiem zdania, zdań wielokrotnie złożonych w tekstach różnego typu wypowiedziach.

Celowo, poprawnie i świadomie przekształca wypowiedzi w mowie niezależnej w mowę zależną i odwrotnie, wykorzystuje funkcje stylistyczne mowy zależnej i niezależnej w swoich

wypowiedziach ustnych i pisemnych. Rozróżnia rodzaje formantów słowotwórczych: wrostek, formant zerowy, tworzy wyrazy pochodne przez ich dodawanie. Tworzy wykres rodziny wyrazów.

Wskazuje podstawy słowotwórcze i formanty w wyrazach złożonych. Używa w

wypowiedziach skrótów i skrótowców, oceniając ich przydatność i zrozumiałość.
Potrafi dokonywać przekształceń na tekście przy zachowaniu różnorodnego słownictwa

OCENA DOBRA

Uczeń

Spełnił wymagania na ocenę dostateczną.

Wyjaśnia znaczenie wybranych symboli i motywów. Charakteryzuje składniki aktu komunikacji językowej. Odczytuje z tekstu intencję wypowiedzi. Określa funkcję środków stylistycznych. Dostrzega w tekście porównanie homeryckie, objaśnia jego budowę i funkcję. Wylicza korzyści i zagrożenia związane z grami komputerowymi.

Kwalifikuje tekst jako popularnonaukowy. Rozumie, czym są prawda historyczna, fikcja literacka, fantastyka, określa relację między elementami realistycznymi i fantastycznymi. Ocenia postawy bohaterów literackich i narratora. Rozróżnia rodzaje fraszek. Definiuje powieść kryminalną. Wyjaśnia pojęcia: dramat, tragedia, komedia.

Wyraża własną opinię, popartą uporządkowanymi argumentami. Zabiera głos w dyskusji. Poprawnie stosuje nieregularne formy czasowników, świadomie stosuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych nieosobowe formy czasownika, zna kryterium podziału imiesłowów przymiotnikowych na czynne i bierne, stosuje imiesłów przymiotnikowy w funkcji przydawki lub orzecznika, zna kryterium podziału imiesłowów przysłówkowych na współczesne i uprzednie, stosuje imiesłowy przysłówkowe w funkcji okolicznika.

Udowadnia przynależność podanych wyrazów do homonimów.

Świadomie używa różnych wskaźników zespolenia w zdaniu złożonym. Wyjaśnia pojęcie imiesłowowy równoważnik zdania, układa zdania do wykresów, poprawia błędy składniowe w konstrukcjach z imiesłowowym równoważnikiem zdania; zna i poprawnie stosuje zasady interpunkcji w wypowiedzeniu złożonym i wielokrotnie złożonym. Sporządza wykresy wypowiedzeń wielokrotnie złożonych, układa – według podanego wzoru – wypowiedzenia wielokrotnie złożone. Wyjaśnia znaczenie pojęć: wyraz podstawowy, wyraz pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, parafraza słowotwórcza, wyodrębnia w wyrazie pochodnym podstawę słowotwórczą i formant.

Wyjaśnia znaczenie pojęć: rodzina wyrazów, rdzeń, rdzeń oboczny, wyraz pokrewny, tworzy wyrazy pokrewne do podanego wyrazu. wyjaśnia pojęcie wyraz złożony, rozróżnia wyrazy niepodzielne i podzielne słowotwórczo, a wśród nich złożenia, zestawienia i zrosty, zna i poprawnie stosuje zasady pisowni złożzeń.

Stosuje poprawny zapis mowy niezależnej

Wyjaśnia znaczenie terminu skrót, skrótowiec, zna i poprawnie stosuje zasady zapisu skrótów i skrótowców.

Redaguje rozprawkę, zachowując wszystkie cechy formy i odpowiednie słownictwo.

Redaguje artykuł prasowy, plan ramowy, opis przeżyć. Zna słownictwo związane z teatrem, filmem, prasą wyjaśnia jego znaczenie.

OCENA DOSTATECZNA

Uczeń

Spełnił wymagania na ocenę dopuszczającą.

Czyta głośno, dokonując interpretacji. Podaje cechy osoby mówiącej i uzasadnia je cytatami, określa tematykę utworu, charakteryzuje sytuację liryczną. Rozróżnia rymy dokładne i niedokładne, żeńskie i męskie. Wyjaśnia znaczenie poszczególnych elementów dzieła malarskiego.

Streszcza przebieg wydarzeń, określa elementy świata przedstawionego, odwołując się do tekstu, określa rodzaj i typ narracji.. Określa język jako system znaków. Wyjaśnia, jaką funkcję pełni język ciała w przekazywaniu informacji, potrafi wskazać niezbędne elementy procesu komunikacji. Wylicza korzyści i zagrożenia płynące z Internetu.

Określa rodzaje wypowiedzi ze względu na cel.

Odróżnia mity heroiczne od innych, relacjonuje przebieg wydarzeń w micie, wyjaśnia, czym są mit i mitologia, wyjaśnia frazeologizmy wywodzące się z mitologii. Definiuje pojęcia fabuła i akcja.

Wyraża własne zdanie i je uzasadnia, układa zdania złożone, w których do opinii dodaje wstępny argument, gromadzi argumenty na poparcie tezy, bierze udział w dyskusji.

Charakteryzuje sytuację liryczną, podmiot i bohatera lirycznego, opisuje obrazy poetyckie.

Potrafi wskazać i nazwać środki poetyckie w tekście. Wskazuje cechy dramatu, trenu, fraszki, bajki, ballady, satyry jako gatunku literackiego i wyjaśnia jej przesłanie.

Charakteryzuje bohaterów literackich i narratora. Wymienia cechy komedii, nazywa rodzaje komizmu i wskazuje je w tekście.

Potrafi wykorzystać cytaty w wypowiedzi pisemnej, zna zasady cytowania.

Rozpoznaje, określa i tworzy formy osoby, liczby, czasu, rodzaju i trybu, nazywa nieosobowe formy czasownika, poprawnie zapisuje zakończenia czasowników w czasie przeszłym i bezokoliczników, rozróżnia czasowniki przechodnie i nieprzechodnie, imiesłowy przymiotnikowe czynne i bierne, imiesłowy przysłówkowe współczesne i uprzednie. Tworzy imiesłowy przymiotnikowe, przekształca konstrukcje z osobową formą czasownika w konstrukcje z imiesłowem przymiotnikowym lub przysłówkowym i na odwrót.

Wyjaśnia różne znaczenia wyrazów o takim samym brzmieniu na podstawie kontekstu (homonimy).

Przekształca zdania pojedyncze w zdania złożone, potrafi uzupełnić zdanie wskazanym zdaniem składowym, układa zdania złożone współrzędnie lub podrzędnie, zna zasady interpunkcji w wypowiedzeniach złożonych. Zamienia pary zdań pojedynczych na wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem, przekształca zdania złożone podrzędnie i współrzędnie w zdania złożone z imiesłowowym równoważnikiem zdania i odwrotnie, uzupełnia zdania imiesłowowymi równoważnikami zdania, sporządza wykresy zdań. Zna zasady interpunkcji w wypowiedzeniu złożonym z imiesłowowym równoważnikiem zdania i wielokrotnie złożonym. Analizuje budowę wypowiedzeń wielokrotnie złożonych i wyodrębnia w nich wypowiedzenia składowe.

Rozpoznaje odmiany środowiskowe języka, wyjaśnia związek doboru środków językowych z sytuacją wypowiedzi i osobą adresata, korzysta ze słowników.

Zna i na ogół stosuje zasady interpunkcyjne i ortograficzne dotyczące mowy niezależnej, przekształca bajkę, zamieniając mowę niezależną na zależną.

Wskazuje w wyrazach oboczności spółgłoskowe i samogłoskowe, poprawnie zapisuje wyrazy pochodne zawierające w sobie oboczności spółgłoskowe i samogłoskowe, zapisuje oboczności rdzenia, rozróżnia wyrazy pokrewne i bliskoznaczne.

Zapisuje i odczytuje często stosowane skróty i skrótowce, zna zasady ich odmiany i poprawnego zapisu.

Redaguje rozprawkę, stosując właściwy porządek treści, opowiadanie z elementami opisu, notatkę prasową, streszczenie. Wyjaśnia znaczenie podstawowego słownictwa związanego z teatrem, filmem i prasą.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń

Czyta cicho ze zrozumieniem, wyszukując potrzebne informacje; czyta głośno i wyraźnie.

Określa osobę mówiącą, bohatera lirycznego, sytuację liryczną, nastrój i tematykę wiersza.

Wskazuje rymy i środki językowe.

Podaje różnice między epiką a liryką. Wymienia elementy przedstawione na obrazie.

Klasyfikuje przeczytany tekst jako fragment Biblii, mitu, satyrę, bajkę, balladę, fraszkę, tren, dramat.

Wymienia w kolejności najważniejsze wydarzenia, wymienia i ogólnie omawia elementy świata przedstawionego. Odróżnia opis od opowiadania. Rozumie pojęcia fabuła, akcja i odróżnia elementy fantastyczne od realistycznych. Zna cechy powieści kryminalnej, odróżnia

tekst biograficzny od autobiografii, tragedie od komedii. Odróżnia rodzaje komizmu i wskazuje jego elementy w tekście.

Wymienia sposoby komunikowania się ludzi, zwraca uwagę na rolę nadawcy i odbiorcy w procesie komunikacji językowej. Rozumie, czym jest grzeczność językowa.

Potrafi wskazać korzyści i zagrożenia płynące z Internetu.

Odróżnia informację od opinii, formułuje proste opinie na temat przeczytanego tekstu.

Wyjaśnia, czym jest dyskusja, podejmuje próbę w niej udziału, formułuje swoje sądy.

Rozpoznaje cytaty w tekście. Wyjaśnia znaczenie pojęcia neologizm, homonim.

Odróżnia czasownik od innych części mowy, rozpoznaje formy osoby, liczby, czasu, rodzaju, trybu, odróżnia jego formy osobowe od nieosobowych, przekształca stronę czynną na bierną i odwrotnie. Odróżnia imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe od innych form czasownika.

Odmienia imiesłowy przymiotnikowe i tworzy imiesłowy przysłówkowe.

Rozpoznaje zdania współrzędnie i podrzędnie złożone, odróżnia je od siebie, stosuje je w wypowiedziach ustnych i pisemnych.

Rozróżnia części zdania (podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie), orzeczenia czasownikowe i imienne. Rozróżnia i tworzy równoważniki zdań. Rozpoznaje imiesłowy równoważnik zdania i uzupełnia zdania nim zdania według wzoru.

Rozumie budowę wypowiedzenia wielokrotnie złożonego i potrafi go wskazać w tekście. Zna zasady interpunkcji w wypowiedzeniach wielokrotnie złożonych.

Wskazuje w tekście i przekształca według podanego wzoru mowę niezależną na zależną i odwrotnie. Wyodrębnia w wyrazie pochodnym podstawę słowotwórczą i formant, rozróżnia rodzaje formantów słowotwórczych, tworzy wyrazy pochodne od podstawowych, rozpoznaje wyrazy słowotwórczo niepodzielne. Używa pojęć: wyraz złożony rodzina wyrazów, rdzeń, rdzeń oboczny, wyraz pokrewny, tworzy – według wzoru – łańcuch wyrazów podstawowych i pochodnych, uzupełnia wykres rodziny wyrazów, wyodrębnia rdzeń w rodzinie wyrazów.

Rozróżnia zestawienia, zrosty, złożenia, podaje wyrazy podstawowe stanowiące podstawę do utworzenia wyrazów złożonych.

Układa rozprawkę pod kierunkiem nauczyciela. Redaguje opowiadanie z zachowaniem podstawowych elementów kompozycyjnych, notatkę prasową, recenzję, list, wzmiankę, zapowiedź, sprawozdanie.

Posługuje się słownictwem związanym z teatrem, odróżnia tekst główny i tekst poboczny, wymienia podstawowe znaki teatralne, określa rolę głównych twórców przedstawienia teatralnego. Rozumie podstawowe pojęcia związane z filmem. Wymienia odmiany języka polskiego, zna podział na język oficjalny i nieoficjalny.

Używa terminów skrót, skrótowiec, prawidłowo odmienia i używa skrótów i skrótowców, rozróżnia grupy skrótowców.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Uczeń

Nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą. Nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak wiedzy i umiejętności nie rokuje osiągnięcia nawet minimalnego postępu.